

Warszawa, 5 marca 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-552730-X/07/MS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Janusz KACZMAREK

Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję Pana Ministra, iż z uwagi na problematykę spraw indywidualnych wpływających do Biura Rzecznika analizie poddane zostały postanowienia dyrektywy Rady Unii Europejskiej 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony, dotyczące możliwości cofania, uchylania lub odmowy odnowienia statusu uchodźcy cudzoziemcom, którzy status taki uzyskali na terytorium Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej.

Art. 14 ust. 3 tej dyrektywy obliguje Państwa Członkowskie do zastosowania jednego ze wskazanych wyżej środków prawnych w sytuacji, gdy po uzyskaniu przez cudzoziemca statusu uchodźcy okaże się, iż faktycznie cudzoziemiec ten powinien być wyłączony z możliwości bycia uchodźcą lub status nadany został z powodu nieprawidłowej interpretacji faktów, ich pominięcia lub sfałszowania przez osobę aplikującą. Ust. 4 przytoczonego artykułu umożliwia z kolei Państwom Członkowskim cofnięcie, uchylenie lub odmowę odnowienia statusu uchodźcy osobie, w stosunku do której zachodzą uzasadnione podstawy do uznania jej za stanowiącą zagrożenie dla bezpieczeństwa Państwa Członkowskiego, w którym się znajduje bądź która została skazana prawomocnym wyrokiem sądu za szczególnie poważne przestępstwo, niebezpieczne dla społeczeństwa tego Państwa. Zgodnie z art. 14 ust. 5 dyrektywy, zaistnienie jednej z wymienionych w ust. 4 dyrektywy okoliczności może także stanowić podstawę do odmowy przyznania statusu uchodźcy w sytuacji, gdy stosowna decyzja nie została jeszcze podjęta.

Rozwiązania przyjęte w dyrektywie Rady Unii Europejskiej nie były dotychczas znane ustawodawstwu polskiemu. Obowiązująca ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przewiduje bowiem instytucji cofania lub uchylania przyznanego wcześniej statusu uchodźcy. Art. 38 ust. 1 ustawy stanowi jedynie o możliwości pozbawienia cudzoziemca omawianego statusu w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek określonych w art. 1 ust. C Konwencji Genewskiej. Przytoczony przepis Konwencji w sposób enumeratywny wylicza przypadki, w których dalsze udzielanie cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej w postaci statusu uchodźcy przestaje być konieczne. Spośród sześciu przypadków wymienionych w art. 1 ust. C Konwencji, cztery dotyczą zmian w sytuacji cudzoziemca, polegających na objęciu go ochroną przysługującą obywatelom bądź to w kraju jego pochodzenia, bądź też w innym państwie, którego obywatelstwo przyjął. Pozostałe przyczyny mają natomiast charakter obiektywny i wiążą się z ustaniem okoliczności, w związku z którymi cudzoziemcowi przyznany został omawiany status. Żadna z powyższych przesłanek nie odnosi się natomiast do sytuacji, o których mowa w art. 14 ust. 3 i ust. 4 dyrektywy.

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w swoim obecnym brzmieniu nie przewiduje również możliwości odmowy nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy z powodu skazania go prawomocnym wyrokiem sądu za szczególnie poważne przestępstwo stanowiące niebezpieczeństwo dla społeczeństwa, bądź uznania, iż jego pobyt w Polsce stanowić będzie poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa. Zgodnie z art. 15 ust.1 ustawy, odmowa nadania statusu uchodźcy nastąpić bowiem może wyłącznie wówczas, gdy osobie aplikującej nadano status uchodźcy w innym państwie lub gdy osoba ta nie spełnia przesłanek określonych w Konwencji Genewskiej, uzasadniających objęcie jej omawianą ochroną bądź zachodzą w stosunku do niej okoliczności wyłączające możliwość uznania za uchodźcę, wyliczone enumeratywnie w art. 1 ust. D - F Konwencji Genewskiej.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie o przebiegu prac nad implementacją dyrektywy Rady Unii Europejskiej 2004/83/WE, a w szczególności o wyjaśnienie, czy w trakcie tych prac rozważana była możliwość wprowadzenia do polskiego porządku prawnego przepisów realizujących postanowienia dyrektywy dotyczące kwestii cofania bądź uchylania statusu uchodźcy.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski